

REFERAT Klima- og Miljøudvalget (2018-2021) d. 15-08-2019

Mødedato Torsdag d. 15. august 2019 kl. 12:00

Mødested M5

Mødedeltagere Stine Damborg Hust, Kai O. Andersen, Birthe Harritz, Allan Clifford Christensen, Kurt Johansen

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af varmeprojekt for etablering af varmepumpe i Ørum.....	3
Løbende spildevandsplanlægning (bevillingssag).....	5
Endelig vedtagelse af Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 (Almind).....	7
Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg 3 til Spildevandsplan 2019	9
Forslag til lokalplan nr. 514 for vindmøller ved Tolstrup samt forslag til tillæg nr. 32 til Kommunep	11
Indsatser for grøn omstilling i Viborg Kommune.....	15
Ansøgning om hal på 304 kvm på Bavnehøjvej 23, 8830 Tjele.....	17
Ansøgning om fornyelse af legeredskaber og ny multihytte indenfor beskyttelseslinje om gravhøj p	20
Dispensation og tilladelse til bro i Søndersø ved Strandparken.....	22
Forslag til styrket indsats med kortlægning, kvalitetsvurdering og behandling af lovovertrædelser p	24
Kommissorium for udarbejdelse af Masterplan for 'Limfjorden i balance'.....	27
Landskabsstrategi for Nørreådal.....	30
Igangsætning af proces i forbindelse med gener fra hættemågekoloni i Søndre Mose.....	32
Budgetopfølgning pr. 30. juni 2019.....	34
Det videre arbejde med Sammenhængsmodellen (fællesdagsorden til fagudvalg).....	37
Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2019.....	39
Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder r	41
Lukket: Ejendomssag.....	43
Lukket: Ejendomssag.....	44

Punkt 1: Godkendelse af varmeprojekt for etablering af varmepumpe i Ørum

19/18902

Resume

Ørum Varmeværk a.m.b.a. ønsker at etablere et varmepumpeanlæg. Projektets gennemførelse kræver udvalgets godkendelse jf. varmforsyningsloven.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget godkender et projekt for etablering af varmepumpe på værket med 5 km transmissionsledning til transformatorstation Tjele, hvorfra overskudsvarme udnyttes som varmekilde,

2. at udvalget godkender et projekt for etablering af luft/vand varmepumpe inklusiv en bygning ved det eksisterende solvarmeanlæg med vilkår om, at denne løsning kun kan realiseres, hvis varmeværket dokumenterer, at hovedprojektet i punkt 1 ikke kan realiseres.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Sagen blev udsat.

Sagsfremstilling

Historik

Ørum Varmeværk har ansøgt om godkendelse af et varmeprojekt for etablering af en eldreven varmepumpe, som skal udnytte overskudsvarme fra transformatorstation Tjele ved Foulum som varmekilde. Som alternativ udnyttes udeluft, hvis overskudsvarmeprojektet imod forventning ikke kan gennemføres. Projektforslaget fremgår af bilag 1.

Inddragelse og høring

Forvaltningen har i henhold til Bekendtgørelse om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg (projektbekendtgørelsen) foretaget 4 ugers høring af 9 grundejere, som berøres af transmissionsledningens tracé samt forsyningselskaberne N1 og HMN GasNet P/S.

Af grundejerne er der indkommet bemærkninger fra Energinet Eltransmission A/S og Vejdirektoratet.

Energinet Eltransmission A/S har bemærkninger vedr. varmetransmissionsledningen, tilslutningen på station Tjele og ledningens krydsning med Energinets el-transmissionsanlæg uden for station Tjele. Varmeværket oplyser, at bemærkningerne allerede indgår i forhandlingerne mellem Energinet og varmeværket, og det drejer sig mest om forudsætninger, som indskrives i en aftale mellem parterne.

Vejdirektoratet bemærker, at man vil være positivt indstillet overfor en ansøgning om at etablere transmissionsledningen i det byggelinjepålagte areal og oplyser om vilkårene, som vil blive knyttet til Vejdirektoratets tilladelse til det.

Af forsyningselskaberne er der indkommet svar fra HMN GasNet, der meddeler, at selskabet ikke har bemærkninger til projektforslaget.

Høringssvarene fremgår af bilag 2.

Beskrivelse

Ørum Varmeværk planlægger at udvide sit varmeproduktionsanlæg med en eldrevet varmepumpe med henblik på at sikre høj forsyningsikkerhed samt at reducere værket's sårbarhed over for udsving i energipriserne. Ørum Varmeværk har ansøgt om godkendelse af et varmeprojekt for etablering af et eldrevet varmepumpeanlæg, som enten udnytter overskudsvarme fra transformerstation Tjele eller som alternativ udeluft som varmekilde.

Hovedprojektet indebærer etablering af en 5 km lang transmissionsledning til transformerstation Tjele, hvor overskudsvarmen kan udnyttes og sendes til en varmepumpe ved varmeværket i Ørum på Bøgevej 5-7, 8830 Tjele.

Hvis løsningen med overskudsvarme ikke kan gennemføres, indebærer projektet etablering af en varmepumpe med tilhørende bygning ved det eksisterende solvarmeanlæg i Ørum på Østergade 35, 8830 Tjele.

Projektforslaget viser positiv samfundsøkonomi, selskabsøkonomi og derved forbrugerøkonomi. Hovedprojektet med udnyttelse af overskudsvarme medfører et samfundsøkonomisk overskud på 23 mio. kr. over en 20-årig betragtningsperiode i forhold til referencen, hvor driften fortsætter som nu. Alternativet med udnyttelse af udeluft medfører et samfundsøkonomisk overskud på 3,2 mio. kr. over en 20-årig betragtningsperiode i forhold til referencen. Der er desuden regnet på et alternativ med en træfliskedel, som medfører en større samfundsøkonomisk omkostning end referencen.

Godkendelsen af varmepumpeanlægget vil være med vilkår om, at godkendelsen bortfalder, hvis gennemførelsen af projektet ikke er påbegyndt senest 3 år efter godkendelsen. En tidsbegrænsning af godkendelsen skal sikre, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes, således at en lignende situation med flere uudnyttede projektkendelser undgås.

Vilkårene har hjemmel i projektbekendtgørelsen.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Under forudsætning af projektforslagets endelige godkendelse i august 2019, kan den endelige projektering foretages i efteråret 2019. Anlægsarbejdet kan påbegyndes primo 2020, således at idriftsættelse kan ske medio 2020.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Projektforslag

Høringssvar

Punkt 2: Løbende spildevandsplanlægning (bevillingssag)

17/54761

Resume

Der er tidligere vedtaget ny spildevandsplan for Viborg Kommune med cirka fire års intervaller.

For at sikre en fuldt opdateret spildevandsplan med tilhørende kortdel ønsker forvaltningen at overgå til løbende spildevandsplanlægning.

Der er tidligere givet bevillinger til udarbejdelse af nye spildevandsplaner. Da arbejdet med spildevandsplanlægningen nu fordeles jævnt over en årrække, er der på "Budget 2019-2022" afsat midler til "løbende spildevandsplanlægning".

Forvaltningen søger om bevilling fra anlægskontoen til "løbende spildevandsplanlægning".

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 250.000 kr. til kontoen "Løbende spildevandsplanlægning - 2019" med rådighed i 2019,
2. at udgiften på 250.000 kr. i 2019 finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på kontoen "Løbende spildevandsplanlægning".

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 250.000 kr. til kontoen "Løbende spildevandsplanlægning - 2019" med rådighed i 2019, og
2. at udgiften på 250.000 kr. i 2019 finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på kontoen "Løbende spildevandsplanlægning".

Sagsfremstilling

Historik

Den 20. december 2017 vedtog byrådet tilsvarende bevilling for 2018 ([sag nr. 25](#)).

Den 19. september 2018 vedtog byrådet "Budgetforslag 2018-2021" ([sag nr. 1](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Der er tidligere udarbejdet en ny spildevandsplan for Viborg Kommune cirka hvert fjerde år. Dette arbejde har været forbundet en stor periodevis arbejdsbelastning og udgifter.

Digitale planværktøjer med tilhørende kortfunktioner har imidlertid gjort løbende spildevandsplanlægning mulig. Med løbende spildevandsplanlægning sikres, at både spildevandsplanens tekst- og kortdel opdateres løbende og efter behov. De digitale planværktøjer har samtidig gjort det nemmere for borgerne at få adgang til gældende og opdateret spildevandsplan.

For at sikre en mere dynamisk spildevandsplanlægning ønsker forvaltningen at overgå til løbende spildevandsplanlægning.

Med den løbende spildevandsplanlægning er arbejdsbelastningen og udgifterne forbundet med spildevandsplanlægning jævnt fordelt over en årrække. I forbindelse med vedtagelsen af ”Budget 2019-2022” er derfor afsat midler til ”løbende spildevandsplanlægning”. Der er 250.000 kr. hvert år frem til 2022.

Forvaltningen søger om bevilling fra anlægskontoen til ”løbende spildevandsplanlægning”.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 3: Endelig vedtagelse af Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 (Almind)

19/4045

Resume

Klima- og Miljøudvalget skal behandle endeligt forslag til Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019.

Tillægget danner grundlag for, at en del af fælleskloakken i Almind kan ombygges til separatkloak.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 godkendes som forelagt.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 godkendes som forelagt.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget behandlede planforslaget den 28. marts 2019 ([sag nr. 2](#)) med henblik på offentlig høring.

Inddragelse og høring

Planforslaget har været i offentlig høring fra den 2. april til den 28. maj 2019.

Der er modtaget tre høringssvar vedrørende ombygningen. De tre høringssvar omhandler:

1. Ønsker i forbindelse med renovering af eksisterende ledning over privat grund.
2. Ønsker om valg af bassinplacering.
3. Indsigelse mod projektet fra grundejere på berørt stikvej.

Forvaltningens svar beskriver følgende:

1. Grundejer vil blive inddraget i projekteringen, men den eksisterende ledning er beskyttet med tinglyst deklaration.
2. Ønsket efterkommes, idet eksisterende bassinområde kan udvides til rensedam.
3. Separering af stikvejen er nødvendig, da ledningens fysiske tilstand er yderst ringe.

De fulde høringssvar samt forvaltningens behandling af høringssvarene fremgår af bilag 1 og 2.

Beskrivelse

Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 danner grundlag for, at en del af fælleskloakken i Almind kan ombygges til separatkloak.

I forslag til tillæg nr. 3 blev det beskrevet, at regnvand fra den nye separatkloak skulle ledes til eksisterende bassinområde på Rindsholmvej 88C, men at der også var udpeget en alternativ teknisk mulig bassinplacering på matrikel ejet af Rindsholmvej 84. Årsagen var, at det eksisterende bassinområde var registreret som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket kunne føre til, at dette område ikke kunne benyttes. Nu er det eksisterende bassinområde imidlertid afregistreret som beskyttet natur. Derfor er teksten og kortet i tillægget rettet til, således at

den alternative bassinplacering er udgået. Det bemærkes, at dette er i overensstemmelse med ønske i høringsvar nr. 2.

Å

Oversigtskort med afgrænsning af det planlagte kloakopland fremgår af bilag 3.

Å

Tillæg med tilhørende kortbilag er udarbejdet i kommunens digitale planportal og kan hentes via følgende link: [Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019](#).

Å

Tillæggets tekstdel fremgår desuden af bilag 4.

Å

Alternativer

Intet.

Å

Tidsperspektiv

Tidsfrister for omlægning af kloak på egen grund følger retningslinjerne i Spildevandsplan 2019.

Å

Grundejer har som minimum 30 m² neder (24+6), fra tillægget til spildevandsplanen er endeligt vedtaget, til kloakken på egen grund skal være omlagt.

Å

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Å

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Å

Bilag

Høringsvar og indsigelser

Behandling af høringsvar og indsigelser

Oversigtskort

Tillæg 3 (Almind)

Punkt 4: Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg 3 til Spildevandsplan 2019 (Almind)

19/26944

Resume

Byrådet anmodes om at træffe principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 danner grundlag for, at en del af fælleskloakken i Almind kan omlægges fra fælles-til separatkloak.

For at realisere planlagte spildevandsanlæg er det en forudsætning, at arealer og/eller rettigheder til de anlæg, der er beskrevet i tillægget, kan erhverves.

Som udgangspunkt ønskes de nødvendige arealer og øvrige rettigheder over fast ejendom erhvervet gennem frivillige aftaler med de berørte grundejere. Det er i den forbindelse en forudsætning for skattefrihed for grundejeren, at aftalen kan indgås på ekspropriationslignende vilkår.

Følgende betingelser for at opnå skattefrihed skal være opfyldt på aftaletidspunktet:

- Der skal være hjemmel til at ekspropriere, hvilket er opfyldt, når spildevandsanlægget er optaget i vedtaget spildevandsplan.
- Det skal kunne påregnes, at aftalens indhold vil blive gennemtvunget ved en kommunal ekspropriation, såfremt en frivillig aftale ikke indgås.

Udover endelig vedtagelse af Tillæg nr. 3 til Spildevandsplan 2019 vil ovenstående være opfyldt, såfremt byrådet træffer en principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i tillægget.

Det drejer sig blandt andet om følgende:

- etablering af bassin
- etablering af spildevandsledninger

Anlægsprojekter og berørte arealer fremgår af vedtaget tillæg.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 5: Forslag til lokalplan nr. 514 for vindmøller ved Tolstrup samt forslag til tillæg nr. 32 til Kommuneplan 2017 - 2029

18/42541

Resume

SFP Wind Denmark ApS har søgt om tilladelse til at opstille 3 vindmøller ved Tolstrup. Der er udarbejdet et udkast til forslag til kommuneplantillæg, et udkast til forslag til lokalplan samt en miljørapport med miljøvurdering af planforslag og af det ansøgte projekt. Der skal tages stilling til, om planforslagene med tilhørende miljørapport skal vedtages med henblik på offentlig høring i 8 uger.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget tager stilling til, om det kan indstille til byrådet,

1. at planforslagene med tilhørende miljørapport vedtages med henblik på offentlig høring i 8 uger,
2. at retningslinje 4.5 i kommuneplanen ændres, så møllerne må opstilles med en indbyrdes afstand på ca. 2,64 gange rotordiameteren i rammeområde 02.VM.06_T32,
3. at der afholdes borgermøde torsdag den 31. oktober kl. 19-21 i Multisalen på rådhuset. Alternativt onsdag den 30. oktober kl. 19-21 i Multisalen på rådhuset.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Udvalget blev under mødet oplyst om, at ansøger har kontaktet samtlige naboer inden for en afstand af 1200 m mhp. at tilbyde disse en erstatning. Ansøger har oplyst, at der er indgået aftaler herom med den langt overvejende del af naboerne. Ansøger har desuden oplyst, at man på frivillig basis vil videreføre den tidligere ”grønne ordning”, hvor et beløb doneres til initiativer i lokalområdet.

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene med tilhørende miljørapport vedtages med henblik på offentlig høring i 8 uger,
2. at retningslinje 4.5 i kommuneplanen ændres, så møllerne må opstilles med en indbyrdes afstand på ca. 2,64 gange rotordiameteren i rammeområde 02.VM.06_T32, og
3. at der afholdes borgermøde torsdag den 31. oktober kl. 19-21 i Multisalen på rådhuset.

Sagsfremstilling

Historik

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede den 3. oktober 2018 ([sag nr. 7](#)) at igangsætte en proces for indkaldelse af forslag og idéer til planlægning og miljøvurdering for vindmøller ved Tolstrup på baggrund af ansøgers projektbeskrivelse.

Byrådet behandlede de indkomne forslag og idéer på mødet den 30. januar 2019 ([sag nr. 9](#)) og besluttede at fortsætte planlægningen inklusive udarbejdelse af miljørapport.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

SFP Wind Denmark ApS har søgt om tilladelse til at opstille tre vindmøller i et område mellem jernbanen og Kjellerupvej (rute 52). Umiddelbart syd for vindmøllerne ligger kommunegrænsen til Silkeborg Kommune. Et oversigtskort over planområdet fremgår af bilag 1.

Projektet omfatter tre ens vindmøller med en totalhøjde på 149,9 meter målt fra terræn til vingespids i øverste position. Vindmøllerne har en rotordiameter på maks. 136 meter. Møllerne placeres på en ret linje i østvest-gående retning. Farven på alle vindmøllernes dele vil være lys grå, og vingerne overfladebehandles, så de fremstår med en mat overflade, der reducerer vingernes refleksion.

Projektet vil resultere i en reduceret CO₂-udledning. Vindmøllerne vil have en årlig elproduktion på ca. 36.000 MWh, der svarer til det årlige elforbrug til apparater og lys i cirka 9.000 husstande. Den enkelte mølle vil over en 20-årig periode producere ca. 50 gange så meget energi, som der ud fra en livcyklusberegning er brugt til produktion, drift og nedtagning.

Eksisterende planforhold

Planområdet ligger i landzone og anvendes i dag til landbrugsdrift. Planområdet er ikke omfattet af lokalplan eller kommuneplanrammer. Området er omfattet af en række retningslinjer i kommuneplanen, hvoraf nogle af de mest relevante er følgende.

Lavbundsareal

Området er udpeget som lavbundsareal i Viborg Kommune og grænser op til arealer, som er udpeget som lavbundsareal i Silkeborg Kommune. Ifølge retningslinjerne for lavbundsarealer i de to kommuneplaner kan der ikke gives tilladelse til anlæg, som kan forhindre, at der gennemføres ændringer af vandstands- og afvandingsforholdene.

I miljørapporten vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig negativ påvirkning af lavbundsarealet.

Økologisk forbindelse

Planområdet gennemskæres af en udpeget økologisk forbindelseslinje i Viborg Kommune. Ifølge retningslinjen for økologiske forbindelseslinjer gælder, at anlæg ikke kan tillades, hvis det indebærer en forringelse af de naturmæssige værdier, der ligger til grund for udpegningen, herunder forringer muligheden for at skabe nye eller udvide eksisterende økologiske forbindelseslinjer. Den økologiske forbindelse er sammenhængende med en udpeget økologisk forbindelseslinje i Kommuneplan 2017 – 2028 for Silkeborg Kommune.

I miljørapporten vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig negativ påvirkning af den økologiske forbindelse.

Geologisk interesseområde

Projektområdet ligger i Faldborgdalen, der er udpeget som område af særlig geologisk interesse i kommuneplanerne for både Viborg og Silkeborg Kommuner. Ifølge kommuneplanernes retningslinjer skal hensyn til geologien tillægges særlig stor vægt indenfor disse områder.

I miljørapporten vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig negativ påvirkning af det geologiske interesseområde.

Værdifuldt landskab

Planområdet ligger ca. 4 km fra en udpegning af værdifuldt landskab omkring Hald Sø, Dollerup Bakker og Vedsø i Viborg Kommune. Byggeri uden for de værdifulde landskaber kan ifølge kommuneplanens retningslinjer ikke tillades, hvis de i væsentlig grad forringer landskabsværdierne i disse områder.

Planområdet ligger ca. 150 meter fra en udpegning af landskabelige interesseområder i Silkeborg Kommune.

I miljørapporten vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig negativ påvirkning af de værdifulde landskaber.

Forslag til tillæg nr. 32 til Kommuneplan 2017 -2029

Der er udarbejdet et udkast til forslag til kommuneplantillæg. Forslaget fremgår af bilag 2. Med kommuneplantillægget udlægges et nyt rammeområde til tekniske anlæg, der giver mulighed for opstilling af vindmøller med tilhørende tekniske anlæg. Derudover udlægges området som et vindmølleområde i kommuneplanen, og der ændres i kommuneplanens retningslinje for vindmøller. Ændringen medfører, at der særligt for vindmøllerne i planområdet må være en mindre indbyrdes afstand, hvilket for planområdet giver en optimal udnyttelse af områdets vindressourcer.

Forslag til lokalplan nr. 514

Der er udarbejdet et udkast til forslag til lokalplan. Forslaget fremgår af bilag 3.

Lokalplanens formål er at tilvejebringe det planmæssige grundlag for opstilling af tre vindmøller med tilhørende teknikanlæg, vejadgange, kran-/arbejdspladser, transformerstation mv. Planlægningen skal samtidig sikre, at der ved placering og udformning af vindmøllerne tages de fornødne hensyn til nabobebyggelse samt til de jordbrugsmæssige, landskabelige, kulturhistoriske og naturmæssige interesser mv.

Lokalplanforslaget fastlægger, at planen erstatter de landzonetilladelser, der ellers vil være nødvendige, for at projektet kan gennemføres.

Miljøvurdering af planer og projekt

Der er udarbejdet en miljørapport, der indeholder en vurdering af planernes og projektets påvirkning af forhold, som et vindmølleområde potentielt kan påvirke væsentligt. Forholdene er bl.a. fastlagt på baggrund af høringsvar fra idefasen og høringsvar fra berørte myndigheder. Miljørapporten ses i bilag 4.

I miljørapporten er der fokuseret på:

- Miljøkonsekvenser for naboer
- Landskabelige forhold
- Klima, ressourcer og affald
- Geologi og grundvand
- Naturbeskyttelse
- Infrastrukturanlæg
- Socioøkonomiske forhold
- Alternativer
- Kumulative effekter
- Afværgeforanstaltninger
- Sundhed og overvågning

I miljørapporten er det vurderet, at opstilling af tre vindmøller er en optimal udnyttelse af projektområdet.

Det vurderes, at miljøpåvirkningerne i anlægs- og udskiftningsfasen er lokale, af kort varighed og har en moderat intensitet. Miljøpåvirkningerne i driftsfasen vil få en lang varighed på 20 - 30 år, men er ikke permanente. Lokalt omkring opstillingsområdet vil naboboliger få en påvirkning af støj og skyggekast, men inden for de gældende grænseværdier.

Vindmølleprojektets største effekt på miljøet vurderes at være positiv i form af reduktion af luftforureningen fra konventionelle kraftværker og de deraf afledte positive klimaeffekter.

Samlet set vurderes det, at vindmølleprojektets klimamæssige effekt i et samfundsmæssigt perspektiv i væsentlig grad opvejer de lokale påvirkninger i vindmøllernes levetid.

Borgermøde

Såfremt planforslagene vedtages med henblik på offentlig høring, skal planforslagene og miljørapporten sendes i 8 ugers høring. Forvaltningen foreslår, at høringen i givet fald finder sted i efteråret 2019.

Forvaltningen foreslår i givet fald, at der afholdes borgermøde torsdag den 31. oktober 2019 kl. 19-21 i multisalen på rådhuset.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Såfremt planforslagene vedtages med henblik på 8 ugers høring, vil planforslagene blive offentliggjort september 2019. Høringsvar vil efterfølgende blive behandlet og forventes forelagt politisk behandling primo 2020 med henblik på endelig vedtagelse af planforslagene.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Planforslagene med tilhørende miljørapport skal i 8 ugers offentlig høring jf. § 24, stk. 3 i planloven og § 32 i miljøvurderingsloven.

Såfremt planerne vedtages endeligt, kræver projektet en § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven. Et udkast til § 25-tilladelsen ses i bilag 5.

Bilag

Oversigtskort

Udkast til forslag til kommuneplantillæg nr. 32 - vindmøller ved Tolstrup

Udkast til forslag til lokalplan nr. 514 for vindmøller ved Tolstrup

Miljørapport

Udkast til § 25-tilladelse

Punkt 6: Indsatser for grøn omstilling i Viborg Kommune

18/41933

Resume

Klima- og Miljøudvalget har med afsæt i byrådets sammenhængsmodel udarbejdet forslag til en række indsatser for miljømæssig bæredygtighed – kaldet grøn omstilling. Indsatserne er indarbejdet i et katalog.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at katalog over indsatser for grøn omstilling i Viborg Kommune godkendes.

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

2. at udvalget afholder pressemøde den 9. september 2019. Udvalget drøfter indhold.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at katalog over indsatser for grøn omstilling i Viborg Kommune godkendes.

Klima- og Miljøudvalget besluttede endvidere

2. at afholde pressemøde den 9. september 2019. Udvalget drøftede indhold.

Sagsfremstilling

Historik

På mødet den 16. august 2018 ([sag nr. 5](#)) havde Klima- og Miljøudvalget en temadrøftelse om en ny sammenhængende indsats for energi, miljø og klima.

Klima- og Miljøudvalget har efterfølgende på møderne den 20. september 2018 ([sag nr. 21](#)), den 29. november 2018 ([sag nr. 1](#)) og den 31. januar 2019 ([sag nr. 17](#)) haft temadrøftelser om grøn omstilling og vækst. På møderne er emnerne energiproduktion, bygninger, transport og mobilitet, natur, indkøb og udbud samt affald blevet drøftet med fokus på mulige indsatser inden for hvert emne. På mødet den 28. marts 2019 ([sag nr. 5](#)) havde Klima- og Miljøudvalget en opsamlende temadrøftelse.

På mødet den 6. juni 2019 drøftede udvalget et oplæg til indsatser for grøn omstilling med henblik på godkendelse på næste møde.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

På baggrund af temadrøftelserne om grøn omstilling i Klima- og Miljøudvalget har forvaltningen udarbejdet et udkast til indsatser for grøn omstilling. Indsatskataloget kan ses i bilag 1.

Det foreslås, at Klima- og Miljøudvalget afholder et pressemøde den 9. september 2019, hvor udvalget præsenterer oplægget.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Udkast katalog over indsatser for grøn omstilling i Viborg Kommune

Punkt 7: Ansøgning om hal på 304 kvm på Bavnehøjvej 23, 8830 Tjele

19/16162

Resume

Udvalget skal tage stilling til ansøgning om en 304 m² stor hal til privat brug på en beboelsesejendom på 1,77 ha, hvor der i forvejen findes udhusarealer. Det er kommunens praksis at tillade op til 200 m² udhusareal til privat brug på en ejendom i landzone.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget beslutter at meddele afslag til en hal på 304 m² med hjemmel i planlovens § 35, da det samlede udhusareal ellers vil overstige 200 m², og
2. at det oplyses overfor ansøger, at han kan forvente at få landzonetilladelse til et udhus på maksimalt 133 m², samtidig med at han kan opføre flere udhuse på op til 50 m² i tilknytning til ejendommens samlede bebyggelse uden landzonetilladelse.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Indstillingen blev godkendt.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Naboer er ikke orienteret om sagen pga. stor afstand til naboer.

Beskrivelse

Ejer af Bavnehøjvej 23 har søgt om tilladelse til at opføre en hal på 304 m². Hallen opføres med ydervægge og tag af metalplader. Oversigtskort kan ses på bilag 1, og ansøgningen fremgår af bilag 2.

Ejendommen er på i alt 1,77 ha og uden landbrugspligt. Hallen skal anvendes til opbevaring af crosser, trailer, traktor, havetraktor mv. Da det er på en beboelsesejendom – ikke en landbrugsejendom – og da bygningen dermed ikke er nødvendig for driften af en landbrugsejendom, betragtes den ansøgte bygning som et privat udhus svarende til en garage eller lignende til et parcelhus.

Der har tidligere ligget to sammenbyggede udhuse på nogenlunde samme placering. De tidligere udhuse var ifølge BBR på hhv. 150 m² og 130 m². Det nordlige udhus væltede i en storm i januar 2019. De to tidligere udhuse ses på luftfotos fra 1954, og de er derfor opført, før det krævede landzonetilladelse at opføre bebyggelse på landet. De to tidligere udhuse var derfor lovligt opførte.

Ansøger har søgt og opnået nedrivningstilladelse til at fjerne resten af udhuset, der væltede i stormen, og det andet udhus. De to udhuse er fjernet. Ifølge BBR er der i forvejen en garage på 67 m² på ejendommen. På bilag 3 ses luftfotos fra 2018 og 2019.

Forvaltningens bemærkninger

Lovgrundlag

Opførelse af garager, udhuse o.l. på over 50 m² i landzone kræver landzonetilladelse. Der kan opføres flere udhuse på op til 50 m² i tilknytning til en bolig i landzone uden landzonetilladelse.

Der kræves landzonetilladelse til nyopførelse eller omfattende istandsættelse efter hændelige begivenheder som fx brand eller stormskader. Der bør ifølge ”Vejledning om landzoneadministration” normalt meddeles tilladelse til genopførelse af bygninger, der er ødelagt pga. brand eller storm, hvis der inden for rimelig tid (ca. 3 år) søges om landzonetilladelse hertil. Der bør dog ikke meddeles tilladelse, hvis ganske særlige omstændigheder klart taler imod (fx ulovligt opførte bygninger).

Tidligere lignende sager

Udvalget besluttede på møde den 6. marts 2014 ([sag nr. 11](#)) praksis om, at der kan tillades private udhuse på op til 200 m², og udvalget har siden fulgt den, bl.a. i en sag på møde den 3. november 2016 ([sag nr. 3](#)) og 20 september 2018 ([sag nr. 13](#)).

Forvaltningens vurdering

Ifølge klagenævnets praksis gives der ikke tilladelse til udhuse på over 100 m², medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder. Klagenævnet betragter det ikke som særlige omstændigheder, at man har behov for at opbevare traktor, diverse redskaber, brænde o.l. Nævnet vurderer, at der ikke kan tillades så store udhuse på en ikke-erhvervsjendom. Nævnet vurderer, at den restriktive praksis vedrørende udhuse ikke skal fraviges, og at der skal lægges vægt på, om der i forvejen er udhuse på en ejendom.

Viborg Kommune har en praksis om kun at tillade opførelse af et nyt udhus, hvis ejendommens udhusareal ikke derved overstiger 200 m² (små udhuse under 50 m² tæller ikke med, da de ikke kræver landzonetilladelse). Viborg Kommunes praksis er således lempeligere end klagenævnets, begrundet i at Viborg Kommune har lavere befolkningstæthed end landsgennemsnittet, og at landskabets skala generelt i Viborg Kommune er større end landskabet i Østdanmark.

Da det nordlige udhus er væltet i storm, bør der meddeles tilladelse til en tilsvarende bygning med nogenlunde samme udformning, beliggenhed, størrelse og anvendelse som den ødelagte bygning. Ansøger har oplyst, at den stormskadede bygning var på ca. 100 m². Der kan derfor forventes en landzonetilladelse til 100 m² udhus, som erstatning for den stormskadede bygning. Var begge de tidligere udhuse blevet ødelagt af stormen, ville ansøger kunne forvente en landzonetilladelse til nye udhusbygninger med samme areal mv.

Da der i forvejen er en garage på 67 m², og da Viborg Kommunes praksis er at tillade private udhuse på op til i alt 200 m², kan der forventes tilladelse til et udhus på op til 133 m². Derudover kan ansøger benytte planlovens mulighed for at opføre et eller flere udhuse på op til 50 m² i tilknytning til ejendommens samlede bebyggelse uden landzonetilladelse. ”I tilknytning til” skal i det konkrete tilfælde forstås som maksimalt 20-25 m fra ejendommens samlede bebyggelse. Ansøger er blevet orienteret om denne mulighed, men han ønsker at fastholde ansøgningen om en hal på 304 m².

Forvaltningen vurderer, at opbevaring af crosser, trailer, traktor, havetraktor mv. ikke udgør et særligt forhold. Da der i forvejen er et udhusareal på 67 m², og da der søges om et udhus på 304 m², vil udhusarealet overstige 200 m², og det ansøgte er derfor i strid med kommunens praksis. Da der ikke vurderes at være særlige forhold gældende, der kan begrunde en fravigelse af kommunens praksis, og da en tilladelse til det ansøgte vil medføre præcedens, vurderer forvaltningen, at der bør meddeles afslag til den ansøgte hal.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort

Ansøgning

Luftfotos

Punkt 8: Ansøgning om fornyelse af legeredskaber og ny multihytte indenfor beskyttelseslinje om gravhøj på Borup Idrætsforenings anlæg i Låstrup

19/25883

Resume

Der skal tages stilling til, om der skal gives dispensation iht. naturbeskyttelseslovens § 65 til nye legeredskaber og en multihytte på Borup Idrætsforenings idrætsområde i Låstrup.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at der meddeles dispensation iht. naturbeskyttelsesloven til udskiftning af legeredskaber,
2. at det drøftes, om der skal meddeles dispensation til en multihytte.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at der meddeles dispensation iht. naturbeskyttelsesloven til udskiftning af legeredskaber, og
2. at der meddeles afslag til en multihytte.

Sagsfremstilling

Historik

Eksisterende legeredskaber m.m. er lovliggjort med dispensation iht. naturbeskyttelsesloven i marts 2007. Sagen blev behandlet af Miljøudvalget på møde den [13. marts 2007 \(sag nr. 26\)](#).

Inddragelse og høring

Borup Idrætsforening har søgt om fornyelse af legepladsområdet på Låstrup stadion. Et oversigtskort er i bilag 1. Et kort visende eksisterende forhold samt ansøgte elementer er i bilag 2.

Ejendommen er i landzone. Hele arealet, der søges fornyet med legeredskaber m.v., er indenfor beskyttelseszone om en gravhøj.

Ansøgningen har været til orientering hos nærmeste nabo. Der er ikke modtaget bemærkninger til det ansøgte.

Beskrivelse

Det ansøgte kræver tilladelse efter § 35 i planloven og § 65 stk. 2 i naturbeskyttelsesloven.

Forvaltningens bemærkninger

Forvaltningen vurderer, at det ansøgte er i overensstemmelse med kommuneplanens anvendelsesbestemmelser for området, som udlægger området til blandet bolig og erhverv, og at der kan meddeles tilladelse iht. planlovens § 35.

Det ansøgte er derimod ikke i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens bestemmelser vedr. beskyttelseszonen om fortidsminder.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen er beskrevet i naturbeskyttelseslovens § 18 som en 100 m beskyttelseszone omkring fortidsminder (ofte gravhøje), hvor der ikke må foretages ændringer i tilstanden. Der må fx ikke opføres byggeri eller andre anlæg, etableres hegn, placeres campingvogne, plantes mv. Forbuddet gælder ikke for landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65 kan kommunen i særlige tilfælde dispensere fra fortidsmindebeskyttelseslinjen. Det betyder, at der skal være forhold, der taler for en dispensation. Det er ikke nok, at landskabelige forhold ikke umiddelbart

taler imod det ansøgte.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen administreres restriktivt af både kommuner og klagenævn. Efter klagenævnets praksis kan dispensation normalt ikke meddeles alene af økonomiske, driftsmæssige hensyn, da det ikke er særlige forhold.

Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer ved at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsminderne. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminder, da der ofte er særlig mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder. Det er kun fortidsminder, der er synlige i terrænet, der er omgivet af en 100 m beskyttelseszone.

Der er tale om udskiftning af eksisterende legeredskaber og nyopførelse af en multihytte med en længde på ca. 10 m, en bredde på 5,25 m og en højde på 4,10 m.

Det er ikke muligt at placere de ansøgte elementer udenfor gravhøjens beskyttelseszone, hvis det skal være på idrætsforeningens ejendom og udenfor eksisterende baneanlæg.

Det oplyses i ansøgningen, at multihuset skal anvendes til at se fodbold på opvisningsbanen og samtidig give mulighed for at holde opsyn med børn på legepladsen. Hytten er med åbne eller halvåbne sider i en højde på 90 cm over gulvhøjde.

Der tages ikke hermed stilling til grus-fodboldbane, som er nævnt, men ikke konkret ansøgt.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort

Skitse over legepladsområde

Punkt 9: Dispensation og tilladelse til bro i Søndersø ved Strandparken

19/26425

Resume

Forvaltningen planlægger at renovere bådebroen ved Strandparken i Viborg Søndersø.

Broens dimensioner ligger ikke indenfor rammerne af Viborg Søernes regulativ, og Klima- og Miljøudvalget skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles tilladelse og dispensation til projektet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at Klima- og Miljøudvalget meddeler dispensation og tilladelse til den ansøgte bro.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Indstillingen blev godkendt.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Broen vil række ca. 20 meter ud i søen, hvor der etableres en 60 meter lang sidebro i samme dimensioner og materiale parallelt med bredden (bilag 2). Dækket opbygges af hårdtræ, og broen vil blive funderet på pæle af hårdtræ.

Ved Strandparken ligger der allerede en bådebro fra 1979 af samme dimensioner som den ansøgte.

Lovgivning

Da der ikke findes tilladelse og dispensation til den eksisterende bro, skal sagen behandles, som om der var tale om en nyetablering.

Arbejdet forudsætter derfor tilladelse efter regulativet for Viborg Søerne ([af 22. marts 2018](#)) samt en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Naturbeskyttelsesloven

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 3 er alle søer over 100 m² med dertilhørende vådbunds-bredzone beskyttet imod alle former for tilstandsændringer. Formålet er at bevare de beskyttede naturtyper som levesteder for vilde dyr og planter.

Naturbeskyttelseslovens § 65 giver kommunen mulighed for i særlige tilfælde at dispensere fra § 3, f.eks. når der ud fra en konkret vurdering er tale om en ændring til naturens fordel.

Søregulativ/vandløbsloven

Det gældende regulativ for Viborg Søerne er udarbejdet i henhold til bl.a. vandløbsloven og beskriver bl.a. regulering af bredzonen. I regulativets pkt. 6.7 er det fastlagt, at 8 m lange og 1,5 m brede broer kan tillades, og at der ikke må etableres fugleskræmmende foranstaltninger, borde/bænke mm. Den ansøgte bro går således udover bestemmelserne i regulativet for Viborg Søerne.

Vandløbslovens formål er at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

Forvaltningens vurdering

Lovgivning

Praksis er, at hver sag bliver afgjort på baggrund af en vurdering af natur- og miljømæssige forhold i den konkrete sag og at lade begrundelsen for andre udformninger end 8 meter x 1,5 meter indgå som en væsentlig parameter i vurderingen.

I dette tilfælde ønskes der en særlig udformning for at kunne give offentligheden øget adgang til Søndersø med fortsat mulighed for en bådplads for egen båd på Viborg Søerne, for borgere uden privat bådebro.

Broen vil kunne anvendes af alle til oplevelse af søen og fiskeri samt isætning af småbåde og kanoer.

Vandløbsloven

Det vurderes, at en etablering af broen ikke har indflydelse på vandafstrømningen.

Søregulativet

Broens dimensioner og indretning overskrider bestemmelserne i det gældende regulativ for Viborg Søerne.

Naturbeskyttelsesloven

En etablering af broen vurderes ikke at have væsentlig længerevarende betydning for den beskyttede sø, da bevoksningen og det tilknyttede fugleliv på dette sted i forvejen er kraftigt påvirket af forstyrrelse. Selve etableringen vil dog kræve en dispensation, da der vil ske en midlertidig ændring i Søndersø ved fastgørelse i bunden og udlægning af terrændæk.

Samlet vurdering

Det vurderes, at der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da påvirkningen af søens naturtilstand vil være minimal og af midlertidig karakter. Naturtilstanden vurderes at retablere sig efter kort tid, hvis dyr og planter får fred til at indvandre af sig selv.

Samtidig vil etableringen give offentligheden øget adgang til rekreativ anvendelse af Søndersø med fortsat mulighed for bådplads til egen båd på Viborg Søerne for borgere uden privat bådebro.

Det vurderes, at etablering af broen ikke er til hinder for vandafstrømningen og dermed ikke konflikter med vandløbslovens bestemmelser.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort

Konstruktionstegning

Punkt 10: Forslag til styrket indsats med kortlægning, kvalitetsvurdering og behandling af lovovertrædelser på arealer med beskyttet natur

12/136462

Resume

Udvalget skal tage stilling til, om en midlertidig 3-årig stilling til opgaver med beskyttet natur skal videreføres.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at det administrative ressourceforbrug til løsning af opgaverne med beskyttet natur, beskrevet i sagsfremstillingen, løses ved en videreførelse af den midlertidige stilling,

2. udgiften på 500.000 kr. pr. år finansieres af driftskontoen til naturgenopretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Indstillingen blev godkendt.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget vedtog den 3. november 2016 ([sag nr. 5](#)) at overføre midler fra driftskontoen til naturgenopretning til en 3-årig projektansættelse med 3 fokusområder.

I [sag nr. 5](#) den 3. november 2016 blev der med henvisning til [sag nr. 13](#) på Klima- og Miljøudvalgets møde den 7. januar samme år vedtaget en indsats for at gennemføre besigtigelser af beskyttede naturarealer med betydning for landbrugserhvervets tilskudsmuligheder (HNV-tilskud).

I [sag nr. 6](#) på mødet den 3. november 2016 vedtog Klima- og Miljøudvalget, at der skulle udarbejdes en bekæmpelsesplan for Kæmpe-bjørneklo, en procedure for tilsyn samt håndhævelse, og at der skulle orienteres om bekæmpelsen på kommunens hjemmeside.

I [sag nr. 7](#) på mødet den 3. november 2016 vedtog Klima- og Miljøudvalget derudover en prioritering af den rækkefølge, som forvaltningen skal arbejde efter, når de mange hundrede sager indmeldt fra Miljøministeriet behandles.

Den 20. september 2018 ([sag nr. 18](#)) tog Klima- og Miljøudvalget det lokale Naturråds anbefaling om, at kommunerne hurtigst muligt iværksætter opdatering af kortlægningen af beskyttet natur, til efterretning. I denne anledning bemærkede forvaltningen, at fuld imødekommelse af anbefalingen vil kræve, at der afsættes ekstra ressourcer til kortlægning af naturområderne.

Den 3. januar 2019 ([sag nr. 3](#)) tog Klima- og Miljøudvalget en orientering om status på naturbeskyttelsesområdet til efterretning, herunder at forvaltningen medio 2019 forelægger et oplæg til den fremtidige administration for udvalget. I oplægget skulle indarbejdes forslag til øget naturregistrering som anbefalet af Naturrådet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Da anvendelsen af ressourcer på bekæmpelse af bjørneklo nu vurderes at have fundet sit leje, har forvaltningen i år sat ekstra kræfter ind på de mange lovovertrædelser, som Miljø- og Fødevareministeriet meldte ind tilbage i 2014.

Derfor er der startet håndhævelse på 31 af disse gamle sager i år. I overensstemmelse med Klima- og Miljøudvalgets prioritering den 3. november 2016 ([sag nr. 7](#)) er der tale om beskyttede søer, og 13 af disse er afsluttet. Efterhånden som sagerne lukkes, forventer forvaltningen at starte nye sager op løbende.

Sideløbende med denne opgave forventer forvaltningen som beskrevet i [sag nr. 3](#) den 3. januar 2019, at antallet af nyindkomne opgaver fortsat stiger.

Dette gælder 3 overordnede sagstyper.

1) Der søges generelt om flere dispensationer til forskellige aktiviteter som f.eks. oprensning af søer, etablering af broer, gravearbejder mm. i beskyttet natur, og som beskrevet har denne opgave været stigende i de seneste år. Sandsynligvis skyldes dette et stigende aktivitetsniveau generelt i kommunen, der også afkaster flere interne høringer vedrørende anlægs- og planlægningsprojekter.

2) Som beskrevet på [sag nr. 3](#) den 3. januar 2019 ligger der fortsat en stor arbejdsopgave med at behandle ca. 300 potentielle ulovligheder, som Ministeriet meldte ind til kommunen i 2014. Forvaltningen modtager samtidigt et stigende antal henvendelser fra borgere, organisationer og staten vedrørende potentielle ulovligheder.

I denne sammenhæng bemærkes det, at Landbrugsstyrelsen har sat nyt fokus på, om landmænd, der modtager EU-støtte, overtræder naturbeskyttelseslovens § 3. I tvivlstilfælde afventer Styrelsen kommunens afgørelse, inden der udbetales EU-midler.

Der har på det seneste været flere meget tidskrævende håndhævelsessager, hvor lodsejere ikke har genoprettet naturen frivilligt.

3) Til brug for en hurtigere og smidigere godkendelse af husdyrbrug har forvaltningen i dette og det foregående sommerhalvår besigtiget samlet set ca. 500 større og mindre naturområder. Formålet med disse ("kategori 3") naturbesigtigelser har været at mindske antallet af husdyrgodkendelser, som bremses af en manglende besigtigelse af nærliggende naturarealer. Ressourceforbruget hertil har været betalt af Staten i den toårige projekt-periode.

På samme vis har forvaltningen besigtiget ca. 80-90 naturområder årligt som del af en aftale mellem KL og Staten om løbende gennemgang over 10 år af, hvor kommunens beskyttede naturarealer ligger placeret.

Forvaltningens forventning

1) Det er forvaltningens forventning på baggrund af de senere års erfaring, at der sker en stigning i antallet af projekter i det åbne land, som kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Efterhånden som kommunens egne projekter i regi af LIFE-IP skal gennemføres, vil dette derudover afkaste opgaver på myndighedsområdet, da en del vil forudsætte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Samlet set forventes derfor et behov for øget ressourceforbrug på dette område.

2) Behandlingen af de mange anmeldelser fra 2014 er i gang og kommer til at løbe over flere år. Derudover forventes det, at antallet af ulovlighedssager, der tager udgangspunkt i henvendelser fra Landbrugsstyrelsens kontrol med EU-midler, stiger, efterhånden som den nye praksis udbredes.

Det er ligeledes forvaltningens forventning, at tidsforbruget på håndhævelsessager stiger, da der er tendens til, at borgerne i højere grad klager end går i dialog om genopretning.

3) Forvaltningens erfaringer fra projektet om "kategori 3" naturbesigtigelser er meget positive. Dette både hvad angår kvalitet og borgerservice.

Forventningen er, at hvis opgaven med at kortlægge naturområder fremover gribes an på lignende vis, kan dette kombineres med Naturrådets anbefaling.

Forvaltningens vurdering

Der arbejdes løbende med at optimere og standardisere arbejdsgange. Aktuelt testes f.eks. inddragelse af IT-udstyr i felten, men dette arbejde kan ikke alene kompensere for den forøgede arbejdsmængde.

Bedre kendskab til hvor kommunens beskyttede natur ligger placeret samt bedre viden om de enkelte områders tilstand og udvikling vil være i overensstemmelse med sidste års anbefaling fra det lokale naturråd, hvor både erhvervs-, friluft- og naturforeninger var aktive deltagere.

Dette kan ske ved at videreføre arbejdet med systematiske besigtigelser og bedømmelse af naturkvalitet udvalgt efter faglige og strategiske prioriteringer, og denne kortlægning vil samtidigt føre til smidigere og mere effektiv behandling af konkrete sager på bl.a. husdyrområdet.

Alternativer

- Der hentes løbende konsulentbistand til alle tre typer af opgaver, efterhånden som behov for aflastning opstår.
- Forvaltningen fokuserer indsatsen omkring om punkt 1 og 2 med direkte myndighedsudøvelse, samtidig med at der hentes konsulentbistand til styring og opfølgning på bekæmpelse af bjørneklo samt besigtigelsesopgaver, som ikke har sammenhæng med en konkret sag.

Erfaringen med konsulentbistand er, at løsningen kan være god på kort sigt og til afgrænsede overskuelige opgaver. Der medgår dog en del tid for forvaltningen til vidensdeling og introduktion til opgaverne. Derudover mindskes muligheden for at skabe synergi fra besigtigelser til løbende planlægning og sagsbehandling.

Tidsperspektiv

Den nuværende projektansættelse udløber med årskiftet 2019/2020.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 11: Kommissorium for udarbejdelse af Masterplan for 'Limfjorden i balance'

19/1062

Resume

Klima- og Miljøudvalget skal tage stilling til udarbejdelse af en masterplan for "Limfjorden i balance".

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at Klima- og Miljøudvalget godkender Kommissorium for udarbejdelse af Masterplan for "Limfjorden i balance",
2. at Klima- og Miljøudvalget drøfter, om masterplanens indsatsområder er dækkende.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget godkendte kommissorium for udarbejdelse af Masterplan for "Limfjorden i balance".

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Baggrund

I 2015 udarbejdede Limfjordsrådet et strategipapir, der præciserede rammerne for Rådets arbejde og fungerede som retningsviser/bindeled mellem Limfjordsrådets vision om en renere Limfjord og Rådets årlige handlingsplansarbejde. Visionspapiret summerede således Limfjordsrådets strategi frem mod 2020.

I fortsættelse heraf ønsker Limfjordsrådet i 2019 at fastholde et særligt fokus på udarbejdelsen af en ambitiøs masterplan for "Limfjorden i balance", der kan følge op på 2020-strategien. Med udgangspunkt i FN's 17 verdensmål og "tænkning på tværs" udarbejdes ud fra eksisterende viden således en masterplan, der sætter retning, skaber overblik og skitserer rammerne for Rådets videre arbejde for at fremme en bæredygtig udvikling i og omkring Limfjorden.

Et kommissorium for opgaven er vedlagt som bilag 1.

Masterplan for "Limfjorden i balance"

En masterplan for Limfjorden omfatter selve Limfjorden og dens udvikling, som ønskes ude i fjorden i relation til miljøtilstand, klimaudvikling, erhvervsinteresser i relation til miljøet mv. Tilstanden i Limfjorden afhænger dog i høj grad også af de aktiviteter, der sker på land i fjordens opland. Derfor er det relevant også at fokusere på aktiviteter, interesser, potentialer mv. i oplandet.

En række "Ren fjord-projekter" skal være de konkrete tiltag, der understøtter og udmønter planen, herunder Limfjordsrådets eksisterende "Ren fjord-projekter" som stenrevet ved Livø, "Havørred Limfjorden" etc.

25. oktober 2018 blev der afholdt en velbesøgt inspirations-/temadag for kommunernes tekniske udvalg, faglige samarbejdspartnere og fonde om en bæredygtig forvaltning af Limfjorden.

På baggrund af denne dag udarbejdes nu en første version af en masterplan for Limfjorden, som forventes at omfatte følgende emner relateret til fjorden:

- Miljø i Limfjordens opland
- Miljø i Limfjorden
- Naturen i og omkring Limfjorden
- Klima
- Bæredygtig erhvervsudvikling
- Rekreative interesser

Alle emner lægger i naturlig forlængelse af Limfjordsrådets eksisterende arbejde inden for vandplanarbejde, bæredygtighed både i relation til fjorden og på land, håndtering af klimaudfordringen, bæredygtig turismeudvikling (Havørred Limfjorden) etc. – alle temaer, der er tæt knyttet til Limfjordsrådets kerneopgaver og med mulighed for at opnå synergieffekter.

I 2019 fastlægges strategien gennem en række strategimøder inden for hvert af masterplanens seks fokusområder for at fastlægge projektets overordnede køreplan og sikre, at de enkelte fokusområder har et sammenligneligt udgangspunkt for det videre arbejde.

Ud fra strategimødernes konklusioner udarbejdes overordnede retningslinjer og forslag til konkrete forløb - Masterplan version 1.0.

Den overordnede Masterplan version 1.0, som fastlægger de overordnede og generelle temaer, forventes afsluttet i 2019. Det kan herefter overvejes, om den skal følges op med en mere konkret Masterplan 2.0.

Limfjordsrådets formandskab har drøftet udarbejdelsen af denne masterplan for ”Limfjorden i balance” med KKR-Nordjylland. Der var her enighed om, at det er afgørende, at de enkelte kommunalbestyrelser/fagudvalg inddrages i processen med henblik på at sikre ejerskab til de indsatser, der peges på. Formandskabet afholdt et tilsvarende møde med KKR-Midtjylland. På dette møde blev der bakket fuldt op om udarbejdelsen af en masterplan for Limfjorden i balance (bilag 2).

KKR-Nordjylland bakker op om udarbejdelse af en masterplan og anbefaler, at Limfjordsrådet henvender sig til kommunerne med henblik på at få fagudvalgene til at give input til Masterplanens indsatsområder.

Økonomi

Udgifter til udarbejdelse af den overordnede Masterplan version 1.0 afholdes indenfor Limfjordsrådets ordinære budget.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Udarbejdelse af Masterplan for ”Limfjorden i balance” vil understøtte opfyldelsen af Viborg Kommunes Sammenhængsmodels mål for:

- bosætning
- arbejdspladser
- oplevelser
- sundhed og livskvalitet
- fysisk aktivitet
- oplevelser

Bilag

Kommissorium masterplan for Limfjorden i balance

Konklusioner fra møde mellem Limfjordsrådets formandskab og KKR-midt vedr. masterplan for Limfjorden i balance

Punkt 12: Landskabsstrategi for Nørreådal

18/18405

Resume

Orientering om forvaltningens arbejde med projektet: Landskabsstrategi for Nørreådal. Et projekt, der både indgår i projektet: LIFE IP Natureman: "Landmanden som naturforvalter" samt i et forventet forskningsprojekt med Københavns Universitet (KU).

Der holdes 2 offentlige møder om projektet i september 2019.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget har 1. september 2016 ([sag nr. 6](#)) drøftet mulighederne for at lave en ådalsplan (her kaldet en landskabsstrategi) for Nørreådal. Dette var i forbindelse med Klima- og Miljøudvalgets stillingtagen til deltagelse i projektet: LIFE IP Natureman: "Landmanden som naturforvalter", hvor der også blev afsat midler til en ådalsplan.

Den 2. marts 2017 ([sag nr. 8](#)), behandlede Klima- og Miljøudvalget medfinansieringen til projektet "Landmanden som naturforvalter". Her frigav byrådet den 22. marts 2017 ([sag nr. 10](#)) 1,58 mio. kr. til dette. Som en tilknyttet aktivitet skulle midlerne også rumme et oplæg til en helhedsplan for Nørreådal (her kaldet en landskabsstrategi)

"Landskabsstrategi for Nørreådal" er nu projekttitlen og tillige et komplementærprojekt til "Landmanden som naturforvalter". Projektet er netop opstartet i et samarbejde med Københavns Universitet (se nedenfor).

Målet er at udarbejde en landskabsstrategi for hele Nørreådal, der dækker både Viborg, Favrskov og Randers kommuner. Landskabsstrategien skal laves i tæt samarbejde med lodsejere og lokale interessenter og munde ud i en plan for de muligheder, ådalen har på sigt mht. erhverv, landbrug, natur, bosætning, rekreative tiltag mv.

Inddragelse og høring

Der er i marts 2019 holdt 3 møder for de involverede lodsejere i Nørreådal.

Desuden planlægges 2 offentlige møder den 18. og 19. september, der orienterer om sagen.

Info om møder offentliggøres på viborg.dk/Natureman.

Beskrivelse

Forskningsprogram: Regionale Landskabsstrategier

Forvaltningen har i foråret 2019 opstartet et samarbejde med Københavns Universitet (KU), der knyttes til universitets forskningsprogram "Regionale landskabsstrategier".

Forskningsprogrammets finansiering forventes først at falde på plads sidst på sommeren 2019, hvorefter Viborg Kommune sammen med Randers Kommune og Favrskov kommuner har mulighed for at indgå i forskningsprogrammet med projektet: Landskabsstrategi for Nørreådal – fra Rindsholm til Fladbro.

Formålet er at få en sammenhængende landskabsstrategi for hele Nørreåens strækning gennem alle 3 kommuner – dvs. fra Rindsholm i Viborg Kommune – gennem Favrskov kommune – til udløbet i Gudenåen ved Fladbro i Randers Kommune.

Andre kommuner forventes også at indgå med andre projekter i KU's forskningsprogram.

LIFE IP Landmanden som naturforvalter

Indtil forskningsprogrammet falder endeligt på plads, har projektet "Landmanden som naturforvalter" finansieret en screeningsundersøgelse i Nørreådal baseret på interviews af lodsejere i Nørreådal. Undersøgelsen gennemføres af KU, og resultaterne vil blive brugt til konkrete tiltag i LIFE IP projektet.

Resultaterne vil også få en central rolle både i planlægningen af proces og indhold vedr. udarbejdelsen af en landskabsstrategi for Nørreådal.

Landskabsstrategi for Nørreådal

En landskabsstrategi er et redskab til at arbejde med, hvordan Nørreådal kan udvikle sig fremtiden, og til at synliggøre, hvad lokalsamfund, erhverv og bosiddende kan og vil satse på i området.

I marts 2019 kickstartede KU interviewundersøgelsen ved at holde 3 offentlige møder for de udvalgte lodsejere. Møderne blev holdt i Vinkel, Vejrumbro og Mollerup forsamlingshuse. Herefter gennemførte KU interviews vedr. mere end 150 forskellige ejendomme i Nørreådal. Dette svarer til en svarprocent på over 70% af de udvalgte ejendomme, hvilket er utrolig højt.

Formålet med interviewundersøgelsen er at indsamle viden om arealer og landbrugsejendomme i Nørreådal. Der er spurgt til lodsejeres anvendelse og forvaltning af arealer og natur i ådal. Ligeledes bliver lodsejeres syn på områdets værdier og ønsker til fremtiden belyst.

Resultaterne fra interviewundersøgelsen sammenskrives til en rapport, som skal bruges til at forme en landskabsstrategi for Nørreådal.

Offentlige møder til september

Resultaterne fra interviewundersøgelsen vil blive fremlagt af KU for alle interesserede den 18. og 19. september 2019.

Det forventes desuden, at der på møderne orienteres om den kommende proces for udarbejdelsen af en landskabsstrategi.

Klima- og Miljøudvalget indbydes til de 2 offentlige møder.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Projektet "Landskabsstrategi for Nørreådal" forventes at være færdigt i 2022.

Økonomiske forhold og konsekvenser

LIFE IP "Landmanden som naturforvalter" finansierer interviewundersøgelserne.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 13: Igangsætning af proces i forbindelse med gener fra hættemågekoloni i Søndre Mose

17/24234

Resume

Klima- og Miljøudvalget har flere gange behandlet en problemstilling vedr. primært støjgener fra en stor hættemågekoloni i Søndre Mose.

Den 20. juni 2019 har forvaltningen afholdt et afklarende borgermøde i samarbejde med Center Adaptiv Naturforvaltning (CAN) under Aarhus Universitet. Udvalget skal på den baggrund tage stilling til den videre proces.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at Klima- og Miljøudvalget beslutter, at Center for Adaptiv Naturforvaltning gennemfører en proces som beskrevet i sagsfremstillingen.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Indstillingen blev godkendt.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget har behandlet hættemågekonflikten i Søndre Mose flere gange, senest den 2. maj 2019 ([sag nr. 4](#)). Her besluttede udvalget, at forvaltningen i samarbejde med CAN arbejder videre med processen, dog således at projektet gøres faseopdelt. Som konsekvens heraf skulle Klima- og Miljøudvalget behandle sagen, efter at et indledende borgermøde har afklaret, om der er lodsejeropbakning til at indgå i den videre proces.

Inddragelse og høring

Den 20. juni 2019 har forvaltningen afholdt et afklarende borgermøde i samarbejde med CAN.

Beskrivelse

Baggrund

Gennem en årrække har et stigende antal hættemåger etableret en ynglekoloni i den nordlige ende af Søndre Mose, syd for Viborg Søndersø. Mågerne er aktive i døgnets lyse timer og larmer meget i ynglesæsonen fra april til juli. De er derved til stor gene for de omkringboende. Omvendt kan menneskelig aktivitet i nærheden af mågekolonien også forstyrre mågerne i ynglesæsonen. Oversigtskort fremgår af bilag 1.

Viborg by er i udvikling. Denne udvikling omfatter også området ved Søndre Mose. I takt med at det nye byområde, Arnbjerg, udbygges forholdsvis tæt på mosen, vil konflikterne mellem natur og mennesker sandsynligvis stige.

Hættemågen er fredet og gullistet (i tilbagegang). Derfor er der ikke nogen ”nem” løsning på at fjerne mågerne, f.eks. ved regulering (skydning). Mosen er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, så der er heller ikke en ”nem” måde at fjerne de småer i mosen, hvor mågerne bygger rede.

Afklarende proces

For en nærmere kortlægning af problemet og for at inddrage berørte borgere til en fælles kortlægning af problemets omfang og karakter og undersøge forskellige løsningsmuligheder foreslår forvaltningen, at det videre arbejde med problemstillingen igangsættes med en afklarende proces.

På forvaltningens anmodning har Center for Adaptiv Naturforvaltning, Aarhus Universitet, udarbejdet et forslag til afklarende proces. Forslaget fremgår af bilag 2.

I hovedtræk afklares indledningsvist, om der er tilstrækkelig interesse blandt berørte borgere for at bidrage til arbejdet. Forudsat der er tilstrækkelig interesse (helst 15-20 husstande) for at fortsætte arbejdet, følges op med workshops, hvor der vil være fokus på borgernes perspektiv, løsninger og prioriteringer. Afslutningsvist sammenfattes borgernes arbejde og egne løsningsforslag i en rapport, som godkendes af de borgere, der har deltaget i forløbet. Borgerne præsenterer efterfølgende slutrapporten for offentligheden, primært for borgere i lokalområdet og for Viborg Kommune.

På baggrund af præsentationen lægges der op til en konkret drøftelse af mulige løsninger. Det vil her være muligt med en proces hvor:

1. Viborg Kommunes Grønne Råd, hvor relevante interesseorganisationer har sæde, løbende orienteres om processen,
2. Slutrapporten forelægges til drøftelse i Viborg Kommunes Grønne Råd,
3. Der udarbejdes et oplæg til Klima- og Miljøudvalget med baggrund i slutrapporten og drøftelsen i det Grønne Råd.

Resultat af indledende borgermøde

Forvaltningen har sammen med CAN afholdt det afklarende møde for og med interesserede borgere omkring mosen. Ca. 200 husstande rundt om mosen blev inviteret med til mødet. 22 borgere fordelt på knap 20 husstande deltog i mødet. De fleste af de fremmødte bor på Søndersøvej, som også ligger nærmest mågekolonien. Men også borgere fra andre veje i området deltog i mødet. Der deltog ingen borgere fra de nye boligområder i Arnbjerg. De boliger, der kommer til at ligge nærmest mosen, er endnu ikke opført.

Ved mødet, som blev holdt den 20. juni 2019, var der fuld opbakning blandt de 22 fremmødte borgere til at deltage i en proces hen over efteråret 2019. Enkelte af borgerne mente dog godt, processen kunne forenkles i forhold til oplægget fra CAN. Hertil svarede CAN, at udgangspunktet for arbejdet er den beskrevne model, som i forvejen kun rummer meget få møder. Men hvis det undervejs viser sig oplagt at forenkle processen, er CAN lydhøre.

Ud fra opbakningen fra de fremmødte borgere vurderede CAN, at den afklarende proces godt kan gennemføres. CAN nævnte videre, at inviterede borgere, som ikke har deltaget i det indledende borgermøde, også er velkomne til at deltage i det videre arbejde.

Ved mødet kom der mange gode og konstruktive input til en videre proces fra de fremmødte borgere. Nogle føler sig generet i en grad, så det går ud over deres livskvalitet. Andre var bekymrede for, at mågerne ville sprede sig til de sydlige dele af mosen. Men de fleste fremmødte gav udtryk for, at der også skal være plads til fugleliv i mosen, og at man indimellem må acceptere, at man kan høre fuglene. Så det overordnede ønske er en løsning, hvor der er færre måger.

Alternativer

Viborg Kommune kan vælge ikke at gøre noget. I så fald kan støjgenerne afhjælpes i begrænset omfang ved lodsejernes brug af ”høgedrager” og andre tiltag til fugleafskrækning uden for ynglesæsonen.

Tidsperspektiv

Den afklarende proces sigter på et forløb med opstart i august 2019 og afslutning ultimo 2019.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort der viser Søndre Moses placering

Projektforslag til håndtering af hættemågekonflikt ved Søndre Mose, Viborg Kommune

Punkt 14: Budgetopfølgning pr. 30. juni 2019

18/63890

Resume

Alle udvalg udarbejder 3 gange årligt en budgetopfølgning hhv. 31. marts, 30. juni og 30. september. Udvalgenes opfølgninger samles efterfølgende i en fælles sag, der forelægges Økonomi- og Erhvervsudvalget og byrådet. I denne fælles sag kan det ses, om der forventes økonomisk balance for hele Viborg Kommunes regnskab.

I denne sag er det forventede regnskabsresultat for Klima- og Miljøudvalgets ansvarsområder opgjort pr. 30. juni 2019 og sammenholdt med det oprindelige og det korrigerede budget.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet (via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

1. at budgetopfølgningen pr. 30. juni 2019 godkendes.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet (via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

1. at budgetopfølgningen pr. 30. juni 2019 godkendes.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

I den efterfølgende tabel 1 er det forventede regnskabsresultat for Klima- og Miljøudvalgs ansvarsområder opgjort pr. 30. juni 2019 og sammenholdt med både det oprindelige og det korrigerede budget.

I sagsfremstillingen er alene redegjort for de væsentligste forventede afvigelser i forhold til udvalgets korrigerede budget, der er det aktuelle budget, som udvalget kan disponere inden for.

Det korrigerede budget er det oprindelige budget korrigeret for eventuelle omplaceringer og tillægsbevillinger - herunder overførsler af uforbrugte budgetbeløb fra 2018.

Økonomi- og Erhvervsudvalget blev på mødet den 19. juni 2019 ([sag nr. 30](#)) forelagt en ekstra prognose for forventet regnskab 2019, som viste, at Viborg Kommune fortsat er på vej til at overskride sin serviceramme med ca. 43 mio. kr. Kommunen risikerer derved at få en økonomisk straf af Staten i samme størrelsesorden, da det er sandsynligt, at kommunerne samlet set overskrider servicerammen i 2019.

For at undgå en økonomisk straf og samtidig sikre, at de decentrale enheder kan bevare deres overførte midler, har Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttet at henstille til alle budgetansvarlige, at der udvises økonomisk tilbageholdenhed resten af året. Det kan de budgetansvarlige fx gøre ved at udskyde større indkøb og investeringer på driftsbudgettet omkring årsskiftet til 2020 og ved at udskyde genbesættelse af ledige stillinger/nyansættelser i det omfang, det er muligt. Foruden dette initiativ er det besluttet, at den administrative organisation skal vente med at bruge overførte midler til 2020. I forbindelse med den næste budgetopfølgning pr. 30. september 2019 vil de budgetansvarlige blive bedt om at indregne deres bidrag i det forventede regnskab.

Tabel 1

Mio. kr. (minus =
indtægter)

	Budget		Forventet regnskab	Forventet afvigelse		
	Oprindeligt	Korrigeret	30. juni	I forhold til oprindeligt budget (kol 1)	I forhold korr.budget (kol. 2)	Forskel på forv. regnskab 31.03 og 30.06 (minus = mindreudg. pr. 30.06)
	1	2	3	4	5	6
Drift						
Serviceudgifter						
Plan, natur- og miljøområdet	16,6	16,5	17,2	0,7	0,8	0,0
Serviceudgifter i alt	16,6	16,5	17,2	0,7	0,8	0,0
Anlæg	0,0	4,2	5,4	5,4	1,2	0,0
Forsyningsvirksomhed						
Drift (indtægter - udgifter)	1,6	1,6	0,8	-0,8	-0,8	0,0
Anlæg (indtægter - udgifter)	4,4	10,9	5,7	1,3	-5,3	-3,2
Resultat forsyningsvirksomhed	6,0	12,5	6,4	0,4	-6,1	-3,2
Drift og anlæg i alt	22,6	33,2	29,0	6,5	-4,1	-3,2

KONKLUSION

DRIFT

Plan, natur- og miljøområdet

På området med rottebekæmpelse forventes der en merudgift på 1,3 mio. kr., hvoraf de 0,6 mio. kr. er overført merforbrug fra 2018. Det samlede merforbrug indregnes i taksten for rottebekæmpelse i 2020.

Forsyning

På forsyningsområdet er der samlet en mindreudgift på 0,8 mio. kr. Mindreforbruget fremkommer ved hjemtagning af miljøstationer (bobler til papir, glas mv.).

Modsat er der merforbrug på dagrenovation bl.a. som følge af stigende mængder af grønt affald. Desuden er der faldende

indtægter på afsætning af papir.

En mere detaljeret redegørelse for afvigelser kan ses i vedlagte bilag 1.

ANLÆG

På Plan, natur- og miljøområdet viser det forventede resultat et lille merforbrug, som delvist fremkommer ved forskydninger af udgifter og indtægter mellem år.

På forsyningsområdet er der samlet en forventet mindreudgift, hvilket skyldes, at:

- den ”Nye affaldsløsning i Midtbyen” er blevet udskudt til 2020 grundet højere grad af borgerinddragelse,
- der arbejdes på en plan for udførelse af projekterne ”Plads til håndtering af byggeaffald med miljøfremmende stoffer” og ”Plads til nye fraktioner”, som først forventes igangsat i 2020.

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede på mødet den 14. juni 2017 ([sag nr. 4](#)), at udvalgene i forbindelse med hver af de kvartalsvise budgetopfølgninger udarbejder oversigt over det forventede tidsforløb for de største anlægsprojekter. Da materialet vedr. tidsplanerne er udarbejdet både til brug for budgetopfølgningen i 2019 og budgetlægningen i 2020-2023, er der medtaget alle projekter med basisbudgetter i 2020-2023 samt de største projekter med beløb i 2019 (over 2 mio. kr. efter overførsler). De forventede tidsforløb for Klima- og Miljøudvalgets projekter er vedlagt som bilag 2.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Detaljeret forklaring på afvigelser budgetopfølgningen 30. juni 2019

Forventet tidsforløb for anlægsprojekter budgetopfølgningen 30. juni 2019

Punkt 15: Det videre arbejde med Sammenhængsmodellen (fællesdagsorden til fagudvalg)

17/25761

Resume

Der lægges op til en drøftelse af, hvordan udvalget arbejder videre med at understøtte styringsmodellens målsætninger, herunder hvordan der kan samarbejdes med de øvrige fagudvalg.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget drøfter det videre arbejde med at understøtte Sammenhængsmodellens målsætning og hvordan man kan samarbejde med de øvrige fagudvalg.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget drøftede det videre arbejde med at understøtte sammenhængsmodellens målsætning.

Udvalget ønsker fortsat at have primær fokus på bæredygtigt miljø (3.1 jf. bilag 1), herunder samarbejdet med relevante udvalg.

Udvalget ser et fremtidigt samarbejde vedr. sundhed (5.3 jf. bilag 1), bæredygtige institutioner (3.4 jf. bilag 1), socialt arbejdsliv (3.2 jf. bilag 1) og frivillighed (2.4 jf. bilag 1).

Sagsfremstilling

Historik

Efter byrådets godkendelse af Sammenhængsmodellen den 18. december 2018 ([sag nr. 36](#)) drøftede de enkelte fagudvalg, hvilke handlinger og initiativer som kan understøtte Sammenhængsmodellens målsætninger. Dette blev præsenteret af den enkelte udvalgsformand på byrådets plankonference den 11.-12. april 2019.

På dette grundlag godkendte byrådet den 22. maj 2019 ([sag nr. 26](#)) den videre proces, herunder at forvaltningen i såkaldte "Sammenhængslaboratorier" arbejder videre med følgende fire områder:

- Bæredygtighed/klima
Fokus på at finde de indsatser, der giver mest for pengene i forhold til den grønne omstilling i Viborg Kommune.
- Frivillighed i civilsamfundet og på institutioner
Fokus på at øge omfanget af frivillighed i kommunale institutioner.
- Flere uddannelser og flere uddannelsessøgende – eksempelvis "Karriereby Viborg"
Fokus på at få øget antallet af studiejobs og praktikpladser.
- Sundhed
Fokus på hvilke indsatser bidrager bedst til, at flest mulige borgere i Viborg Kommune er fysisk aktive.

Herudover har direktionen med baggrund i Sammenhængsmodellen igangsat to indsatser – som også orienteret om på plankonferencen – omhandlende Den Kommunale Ungeindsats (KUI) og Ellekonebakken.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

På plankonferencen blev der gjort status på fagudvalgenes arbejde med at understøtte Sammenhængsmodellens målsætninger. Fagudvalgene har udvalgt nogle af Sammenhængsmodellens 21 målsætninger, som de særligt vil arbejde

videre med i forhold til at pege på handlinger og initiativer, som kan understøtte disse mål. En opsamling af, hvilke målsætninger de enkelte udvalg arbejder med er vist i bilag nr. 1.

Som det fremgår af opsamlingen, så er der mindst ét udvalg, som arbejder med hver enkelt af de 21 målsætninger, og med enkelte undtagelser så er der minimum to udvalg som arbejder med den samme målsætning.

Det foreslås, at udvalget på denne baggrund drøfter egne initiativer og handlinger, og hvordan man kan samarbejde med et eller flere af de øvrige fagudvalg.

Udvalget har tidligere prioriteret emnet ”Bæredygtighed”. Indsatser for ”Grøn omstilling” behandles under andet punkt på dette møde.

Det videre arbejde vil således tage udgangspunkt i de besluttede indsatser og vil ad hoc kræve involvering og samarbejde med øvrige udvalg, herunder ikke mindst indsatser i forhold til kommunale ejendomme, kørselsområdet mv. Hertil kommer samarbejde omkring affaldssortering på kommunale institutioner.

Byrådet har på møde den 22. maj 2019 ([sag nr. 26](#)) godkendt proces for det videre arbejde, herunder at emnet ”bæredygtighed/klima” indgår i afprøvningen af modellen vedrørende ”sammenhængslaboratorium” i 2. halvår 2019.

Alternativer

Initiativer og handlinger som kan understøtte Sammenhængsmodellens målsætninger drøftes løbende.

Tidsperspektiv

Initiativer og handlinger som kan understøtte Sammenhængsmodellens målsætninger drøftes løbende.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Fagudvalgenes arbejde med initiativer og handlinger der understøtter målene i Sammenhængsmodellen

Punkt 16: Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2019

18/45518

Resume

I henhold til de af byrådet vedtagne retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd - herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste – skal byrådet og udvalgene godkende aktiviteter, inden disse kan danne grundlag for udbetalinger. En opdateret mødeliste bliver derfor forelagt udvalget på alle møder.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår,

1. at Klima- og Miljøudvalget tager stilling til mødelisten.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget godkendte mødelisten.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på sit møde den 17. december 2014 ([sag nr. 6](#)) et samlet sæt retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd, herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Mødelisten (bilag 1) fungerer som en kombination af et overblik over medlemmernes mødeaktiviteter og et styringsværktøj i forhold til protokollerede beslutninger omkring konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (litra f).

Hvis Klima- og Miljøudvalget godkender den reviderede mødeliste, godkendes dermed også eventuelle aktiviteter i forhold til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter litra f.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

For konkrete aktiviteter, der hører hjemme under Styrelseslovens § 16 stk. 1, litra f (Andre hverv efter anmodning fra byrådet eller dets udvalg) forudsætter retningslinjerne, at der tilvejebringes en protokolleret beslutning fra enten byråd eller udvalg som betingelse for, at der lovligt kan udbetales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Bilag

Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2019

Punkt 17: Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder m.m. siden sidste udvalgmøde, dels om planlagte møder

18/60574

Resume

Intet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget tager orienteringen og meddelelserne til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 15-08-2019

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen og meddelelserne til efterretning.

Allan Clifford Christensen spurgte til problematikken vedr. sommerens regnhændelser, og udvalget bad med baggrund heri forvaltningen, i samarbejde med Energi Viborg, om at revurdere frist for separatkloakering samt diverse følgevirkninger.

Allan Clifford Christensen spurgte til søndagsåbning på Revas i Bjerringbro.

Birthe Harritz spurgte til:

- storskraldsordning i Viborg. Forvaltningen svarede på mødet.
- autocampere i Hjarbæk. Forvaltningen undersøger.

Allan Clifford Christensen bad om en sag vedr. problematik omkring havmåger i byområder.

Udvalgsformand Stine Damborg Hust orienterede om problematik omkring oversvømmelser i Gudenåen, debat om træer (der optages sag på møde i det grønne råd vedr. retningslinjer for træer i Viborg Kommune), henvendelse vedr. støtte til ”Danmark planter træer” samt afholdelse af Revas grandprix den 24. august 2019.

Direktøren for Teknik & Miljø, Hans Jørn Laursen, orienterede om vandindvindingsag ved Jordbro Eng sø.

Sagsfremstilling

Orientering fra formanden

- ...

Orientering fra udvalget

- ...

Orientering fra direktøren

- Status vedr. affaldssortering (Revas)
- Status på vedligeholdelse af vandløb, specielt set i lyset af sommerens regnhændelser
- Forureningssag i Sdr. Rind
- Energist afholder temadag 1. oktober 2019 om Fremtidens affaldsenergisektor (tilmelding 24. september)

- KL afholder klimatilpasningskonference 5. september 2019 og klimapolitisk konference 29. oktober 2019 (tilmelding hhv. 27. august og 21. oktober)

Punkt 18: Lukket: Ejendomssag

19/1714

Punkt 19: Lukket: Ejendomssag

18/49317